

Stenografični zapisnik

šeste seje

deželnega zbora kranjskega

v Ljubljani

dné 25. oktobra 1889.

Nazoči: Prvosednik: deželni glavar dr. Josip Poklukar. — Vladni zastopnik: c. kr. deželni predsednik baron Andrej Winkler. — Vsi članovi razun: eksclenca knezoškof dr. Jakob Missia, Karol Luckmann. — Zapisnikar: deželni tajnik Josip Pfeifer.

Dnevni red:

1. Branje zapisnika V. deželno-zborske seje dne 22. oktobra 1889.
2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.
3. Priloga 38. Poročilo deželnega odbora z računskim sklepom deželnega zaklada za leto 1888.
4. Priloga 36. Poročilo finančnega odseka o vladni predlogi z načrtom zakona, s katerim se izdajajo na podstavi zakona z dne 17. junija 1888, drž. zak. št. 99, določila ob oskrbovanji in o plačilu za verski pouk po javnih ljudskih šolah (k prilogi 32.); in o § 1. letnega poročila, marg. št. 14.
5. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu zaklada učiteljskih penzij za leto 1890. (k prilogi 15.); in o § 8. letnega poročila, marg. št. 4.
6. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Franceta Bajca, provizioniranega paznika deželne prisilne delalnice, za daljno dovolitev miloščine.
7. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Franciške Drenik za daljno dovolitev vzgojevalnih doneskov njenim trem otrokom.
8. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji okrajnega cestnega odbora Senožeskega za odpis dolga 1848 gold.
9. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Bled, da bi se hiralniški troški 399 gold. 17 kr. za Dorotejo Gogala plačali iz deželnega, oziroma hiralničnega zaklada.
10. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Rovte zaradi podpore za gradnjo ceste Logatec-Rovte.
11. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji okrajnega cestnega odbora Logaškega zaradi podpore za gradnjo ceste Logatec-Rovte.
12. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji okrajnega cestnega odbora Črnomaljskega za odpis dolga 3500 gold.
13. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu zemljiško-odveznega zaklada za l. 1888. (k prilogi 1.)

Stenographischer Bericht

der sechsten Sitzung

des krainischen Landtages

zu Laibach

am 25. October 1889.

Anwesende: Vorsitzender: Landeshauptmann Dr. Josef Poklukar. — Vertreter der k. k. Regierung: Landespräsident Andreas Baron Winkler. — Sämmtliche Mitglieder mit Ausnahme von: Seine Excellenz Fürstbischof Dr. Jakob Missia, Karl Luckmann. — Schriftführer: Landschaftssecretär Josef Pfeifer.

Tagesordnung:

1. Lesung des Protokolles der V. Landtags-Sitzung vom 22. October 1889.
2. Mittheilungen des Landtags-Präsidiums.
3. Beilage 38. — Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Rechnungsabschlusses des Landesfondes pro 1888.
4. Beilage 36. — Bericht des Finanzauschusses über die Regierungsvorlage mit dem Entwurfe eines Gesetzes, mit welchem auf Grund des Gesetzes vom 17. Juni 1888, R. G. B. Nr. 99, Bestimmungen über die Beforgung und Entlohnung des Religionsunterrichtes an den öffentlichen Volksschulen getroffen werden (zur Beilage 32); und über § 1 des Rechenschaftsberichtes, Marg. Nr. 14.
5. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über den Vorschlag des Lehrerpensionsfondes pro 1890 (zur Beilage 15); und über § 8 des Rechenschaftsberichtes, Marg. Nr. 4.
6. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über die Petition des Franz Bajc, provizionirten Zwanags-Arbeitshausaufsehers, um Weiterbewilligung seiner Gnadengabe.
7. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über die Petition der Franciška Drenik um Weiterbewilligung der Erziehungsbeiträge für ihre drei Kinder.
8. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über die Petition des Bezirksstrafenauschusses von Senožešč um Abschreibung einer Schuld pr. 1848 fl.
9. Mündlicher Bericht über die Petition der Gemeinde Beldež um Uebernahme der Siechenhauskosten pr. 399 fl. 17 kr. für Dorotea Gogala auf den Landes-, beziehungsweise Siechenfond.
10. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über die Petition der Gemeinde Gerent um Subvention für den Straßenbau Voitsch-Gerent.
11. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über die Petition des Bezirksstrafenauschusses von Voitsch um Subvention für den Straßenbau Voitsch-Gerent.
12. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über die Petition des Bezirksstrafenauschusses von Tschernembl um Abschreibung einer Schuld von 3500 fl.
13. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über den Rechnungsabschluss des Grundentlastungsfondes pro 1888 (zur Beilage 1).

- | | |
|--|---|
| <p>14. Ustno poročilo finančnega odseka o dovršitvi konvertovanja kranjskega zemljiško-odveznega dolga v novo deželno posojilo (k prilogi 26.).</p> <p>15. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu muzejskega zaklada za l. 1888. in o proračunu za l. 1890. (k prilogi 9.); in o § 7. letnega poročila, črka C.</p> <p>16. Ustno poročilo upravno-gospodarskega odseka o vladni predlogi z načrtom zakona o vzgojevalnicah in učilnicah za gluhoneme in slepe otroke (k prilogi 31.).</p> <p>17. Ustno poročilo upravno-gospodarskega odseka o prošnji mestne občine Kranj, da se ohrani Kranjska gimnazija.</p> <p>18. Ustno poročilo upravno-gospodarskega odseka o prošnji občanov katarsterske občine Rakitne, da bi jo pridružili občini Borovnica.</p> <p>19. Ustno poročilo upravno-gospodarskega odseka o prošnji občanov podobčine Orle, da se ločijo od Dobrunjske županije v samostalno občino Rudnik.</p> | <p>14. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Vollendung der Convertirung der krainischen Grundentlastungsschuld in das neue Landesanlehen (zur Beilage 26).</p> <p>15. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Museumsfondes pro 1888 und über den Voranschlag pro 1890 (zur Beilage 9); und über § 7 des Rechnungsjahresberichtes lit. C.</p> <p>16. Mündlicher Bericht des Verwaltungs- und volkswirtschaftlichen Ausschusses über die Regierungsvorlage mit dem Gesetzentwurfe, betreffend die Erziehungs- und Unterrichtsanstalten für taubstumme und blinde Kinder (zur Beilage 31).</p> <p>17. Mündlicher Bericht des Verwaltungs- und volkswirtschaftlichen Ausschusses über die Petition der Stadtgemeinde Krainburg, betreffend den Fortbestand des Gymnasiums in Krainburg.</p> <p>18. Mündlicher Bericht des Verwaltungs- und volkswirtschaftlichen Ausschusses über die Petition der Insassen der Catastralgemeinde Rakitna um deren Zuweisung zur Ortsgemeinde Franzdorf.</p> <p>19. Mündlicher Bericht des Verwaltungs- und volkswirtschaftlichen Ausschusses über die Petition der Insassen der Untergemeinde Orel um Trennung von der Ortsgemeinde Dobrunje und Constituirung als selbständige Ortsgemeinde.</p> |
|--|---|

Seja se začne ob 10. uri 30 minut dopoldne.

Beginn der Sitzung um 10 Uhr 30 Minuten Vormittag.

Deželni glavar:

Potrjujem sklepčnost slavne zbornice in otvarjam sejo. Zapisnikar bode prečital zapisnik zadnje seje.

1. Branje zapisnika V. deželno-zborske seje dne 22. oktobra 1889.

1. Lesung des Protokollses der V. Landtags-Sitzung vom 22. October 1889.

(Tajnik Pfeifer bere zapisnik V. seje v slovenskem jeziku. — Secretär Pfeifer verliest das Protokoll der V. Sitzung in slovenischer Sprache.)

Deželni glavar:

Je kaj opombe k temu ravnokar prečitanemu zapisniku?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, potrjujem, da je zapisnik zadnje seje odobren.

2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.

2. Mittheilungen des Landtagspräsidenten.

Deželni glavar:

Došlo je slavnemu zboru več prošenj, in sicer:
Jaz izročam sledeče prošnje:

Landeschulrath hier übermittlelt das Gesuch des pens. Lehrers Wenzel Sturm in Mötting um Belassung der erhöhten Pension jährlicher 680 fl. auf weitere fünf Jahre.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Suklje izroča sledeče prošnje:

Županstvo mestne občine Črnomaljske prosi za uvrstitev ceste iz Grosupljega do Vinice med deželne ceste ter za popravo te črte.

(Izroči se upravnemu odseku — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Odbor «Pedagogiskega društva» v Krškem, prosi podpore za izdavanje pedagogskih knjig.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Načelnstvo «Katoliške družbe rokodelskih pomočnikov» v Novem mestu prosi podpore za društveno hišo.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Nadalje izročam jaz še sledeče prošnje:

Ivanetič Maks, učitelj, stanujoč v Zagorji, prosi, da se rehabilituje kot definitiven učitelj na Kranjskem.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Der krainische Musikverein bittet um eine Subvention.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

V zvezi s to prošnjo je tu neko naznanilo: «Mittheilungen des Musikvereines für das Jahr 1888». Razdelila se bo ta knjiga še danes gospodom poslancem in prosim, vzeti to na znanje.

Občinski zastop in krajni šolski svet na Dobrovi pri Ljubljani prosita, da se sedanje velike študentske počitnice za ljudske sole podaljšajo na 2 meseca in se na tej šoli vrše od 1. septembra do 1. novembra vsakega leta.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec ces. svetnik Murnik izroča sledeče prošnje:

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani prosi podpore za l. 1890.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Karinger Valentine aus Laibach, Schülerin am Conservatorium in Wien, bittet um eine Unterstützung.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Subic Alojzij, redni učencec na c. kr. akademiji v Monakovem, prosi podpore.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

«Glasbena Matica» v Ljubljani prosi podpore.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Jaz izročam sledeče prošnje:

Landeschulrath hier, legt vor das Gesuch des gewesenen Aushilfslehrers Franz Bugel in Randia bei Rudolfswert um eine monatliche Gnadengabe.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Landeschulrath hier ersucht um eine Subvention von 500 fl. für den Schulhausbau in Hl. Dreifaltigkeit, Bez. Voitsch.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Ogorelec izroča prošnjo posestnikov iz vasi Gorenje, Srednje in Spodnje Gamlje za podporo za uravnavo Save poleg teh vasi.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Dragoš izroča prošnjo Ivane Grm, učiteljske udove v Novem mestu, za podelitev štiriletne podpore po 50 gold.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Pakiž izroča sledeči prošnji:

Okrajno-cestni odbor Ribniški prosi odpisa posojila v znesku 647 gold. 9 kr.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Okrajno-cestni odbor Ribniški prosi podpore za l. 1889.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Hribar izročča prošnjo «Dramatičnega društva» v Ljubljani za glediško dōbo 1889/90.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-Ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Kersnik izročča prošnjo občin Moravče, Peče in Drtija za preložitev okrajne ceste iz Moravč na Lukovico.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Lavrenčič izročča prošnjo podobčin Lozice in Št. Vid, da bi se jima prepustilo 30.000 ameriških rezanic (kolčev) brezplačno.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Hribar izročil je samostalni predlog, prosim gospoda tajnika, da tega prebere.

Tajnik Pfeifer

(bere — liešt):

«Samostalni predlog

deželnega poslanca Ivana Hribarja in tovarišev ob ustanovitvi deželne hipotečne banke.

Visoki deželni zbor naj sklene:

1. V pospeševanje in povzdigo realnega kredita v vojvodini Kranjskej ustanoviti je deželno hipotečno banko.

2. V ta namen izvoli se odsek sedmero členov, kateri ima svoje nasvete — ako mogoče — še v tem zasedanji staviti deželnemu zboru.

V Ljubljani dne 22. oktobra 1889.

Iv. Hribar, Josip Gorup, Hinko Kavčič, Murnik, L. Svetec, dr. Ivan Tavčar, Klein, V. Pfeifer.»

Deželni glavar:

Ta samostalni predlog je zadostno podprt in ga bodem postavil na dnevni red prihodnje seje, da ga gospod predlagatelj utemelji.

Prestopimo k 3. točki dnevnega reda.

3. Priloga 38. — Poročilo deželnega odbora z računskim sklepom deželnega zaklada za leto 1888.

3. Beilage 38. — Bericht des Landesausschusses mit Vorlage des Rechnungsabchlusses des Landesfondes pro 1888.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-Ausschusse zugewiesen.)

Še ena druga priloga je tukaj, katera je že tudi razdeljena, to je:

Priloga 39. — Poročilo deželnega odbora o napravi nove, iz Radenc navkreber držeče, z okrajno cesto Kočevje-Poljane-Staritrg-Vinica stikajoče se cestne

prōge, potem glede podpore za to cesto in glede njene uvrstitve med okrajne ceste. — Beilage 39. — Bericht des Landesausschusses, betreffend die Herstellung und Subventionirung einer neuen, von Radence aufwärts führenden Straßenstrecke mit der Einmündung in die Gottschee-Pölland-Altenmarkt-Weiniger Bezirksstraße und Einreihung derselben in die Kategorie der Bezirksstraßen.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-Ausschusse zugewiesen.)

Sedaj preidemo k 4. točki dnevnega reda.

4. Priloga 36. — Poročilo finančnega odseka o vladni predlogi z načrtom zakona, s katerim se izdajajo na podstavi zakona z dne 17. junija 1888, drž. zak. št. 99, določila ob oskrbovanji o plačilu za verski pouk po javnih ljudskih šolah (k prilogi 32.); in o § 1. letnega poročila, marg. št. 14.

4. Beilage 36. — Bericht des Finanzausschusses über die Regierungsvorlage mit dem Entwurf eines Gesetzes, mit welchem auf Grund des Gesetzes vom 17. Juni 1888, R. G. B. Nr. 99, Bestimmungen über die Besorgung und Entlohnung des Religionsunterrichtes an den öffentlichen Volksschulen getroffen werden (zur Beilage 32); und über § 1 des Rechnungsjahresberichtes, Marg. Nr. 14.

Poročevalec Klun:

Slavni zbor! Državni zbor je lanskega leta sprejel načrt zakona, v katerem se nahajajo določila o verskem pouku v ljudskih šolah. Za zvršitev tega zakona pa so potrebni deželni zakoni, in za to je bilo visoko ministerstvo že lanskega leta vsem deželnim zborom predložilo načrt deželnega zakona, s katerim se ta pouk v posameznih deželah urejuje in določujejo plače. Tudi naš deželni zbor je lanskega leta sprejel ta zakon, ali kakor beremo v marg. št. 14., § 1. deželno-odborskega letnega poročila, ta zakon ni bil potrjen. Uzrok odklonitvi bila je preuredba § 5. vladne predloge, v kolikor je po deželno-odborskem sklepu deželno šolsko oblastvo, kadar določuje, po katerih šolah in po koliko ur na teden mora na vsaki šoli poučevati svoj posebni v določeni šoli nameščeni verski učitelj, zavisno od pritrditve verskega višjega oblastva in deželnega odbora. Deželni zbor kranjski je bil namreč spremenil § 5. tako, da osnova ali ustanovitev novih služeb ne bi bila zavisna samo od deželnega šolskega oblastva, ampak tudi od pritrditve deželnega odbora in višjega verskega oblastva. Vlada pa pravi, da bi se s to zavisnostjo skrčilo po državnih in deželnih zakonih urejeno področje šolskega oblastva, kar se pa ne more dopuščati, ker so pri napominanem odločevanju posebno merodajni pedagogično-didaktični oziri. Ker je pa ta zakon vender le važen in potreben,

zato ga je visoko ministerstvo letos v drugič predložilo našemu deželnemu zboru v pretresanje.

Finančni odsek se je ž njim bavil in ga je sprejel v tisti obliki kakor lani, izvzemši § 5., v katerem se je udal vladini zahtevi. Pri nas sicer ta zakon ni bil tolikanj potreben, ker je pri nas bilo že pred po deželnem zboru preskrbljeno, da so že dozdej vsi verski učitelji na štiri- in večrazrednih šolah dobivali svoje odškodnine ali plačila za verski pouk takó, da torej v tem obziru za našo deželo zakon ni bil potreben. Ima pa vendar nekatere jako ugodne in dobre določbe, in sicer določbe gledé verskih učiteljev na večrazrednih ljudskih šolah, ki se nastavljajo z remuneracijami ali s stalnimi plačami in gledé odškodovanja za pota. Dosedaj namreč je veljalo načelo, da se na nobeni ljudski soli ni mogel nastaviti verski učitelj drugače nego z remuneracijo, in tudi na Ljubljanskih šolah nismo imeli nobenega definitivno nastavljenega kateheta, ampak dobivali so tudi tu le remuneracije. To je pa bilo jako nedostavno, ker se nikdo ni hotel dolgo časa baviti s tem poukom, pri katerem je žrtvoval vse svoje moči brez nade na primerno pokojnino, ako onemore; zato je bilo pričakovati, da se je vsak prej ko mogoče temu pouku odtegnil. Če se pa verski učitelji dostikrat vrsté in menjavajo, to gotovo ne more biti uspešno za pouk. Po tem zakonu bo pa dovoljeno, definitivno nastavljati tudi veroučitelje po ljudskih šolah, kjer bodo dotična oblastva to za potrebno spoznala.

Na drugi strani je ta zakon tudi ugoden, kar se tiče odškodovanja za pota tistim veroučiteljem, kateri morajo zunaj svojega stanovišča na vnanjih šolah učiti veronauk. Dosedaj so bile k temu zavezane dotične občine, vendar pa ta zaveza ni bila tako jasno izrečena, da se ne bi bile mogle nekatere občine upirati tej dolžnosti, ter je res bilo več takih občin, ki so odrekle svojim katehetom to dolžnost. Vsled tega kateheti — ali niso hoteli več tjá zahajati, ali pa so si morali sami preskrbovati voz za pot. Zaradi tega je bil finančni odsek mnenja, naj se ta zakon vendar sprejme in ker se je vlada spodtikala nad § 5., kakor je bil lanskega leta določen, je mislil, naj se vladini zahtevi udamo. Načelo, katero nas je lanskega leta vodilo pri sklepanji tega paragrafa, je po moji misli pravo načelo, ker je gotovo prav, da deželni šolski svet ali deželno šolsko oblastvo ne ustanavlja samovoljno veroučiteljskih služeb, ampak da imata odločilno besedo tudi deželni odbor — ki ima plačevati — in višje cerkveno oblastvo, ki ima preskrbeti dotičnega verskega učitelja. Načelo, pravim, je gotovo pravo, ali zavoljo nevarnosti, kateri bi morebiti ta zakon zopet zapadel, ako bi sprejeli § 5. takó, kakor je bil sprejet lani, je finančni odsek mislil, naj vendarle odjenja in § 5. sprejme po nasvetu vladinega načrta. Škode vsled tega ne more posebne biti; svoje načelo smo označili in poudarjali, dejansko pa, ako bi prišlo do tega, bodo dotična oblastva že znala najti pot, po kateri se bodo sporazumela.

Spremembe, katere smo v finančnem odseku sprejeli, označene so v prilogi 36., in prosim, naj slavni zbor prestopi v nadrobno razpravo.

Deželni glavar:

Otvarjam splošno debato.

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, prestopimo v nadrobno debato in prosim gosp. poročevalca, da prečita § 1.

Poročevalec Klun:

(Bere § 1. iz priloge 32. — Ließt den § 1. aus der Beilage 32.)

V tem paragrafu spremenjena je vladna predloga v tem, da se določi najmanjše število tedenskih ur na 20, med tem, ko vladni načrt nasvetuje 22 ur.

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Torej prosim gospode, ki potrdé § 1., naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Poročevalec Klun:

(Bere § 2. iz priloge 32. — Ließt den § 2. aus der Beilage 32.)

Ta paragraf se je dosledno s § 1. spremenil v tem, da se skrči število ur, za katero je zavezan verski učitelj, od 25 na 24.

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Prosim gospode, ki se strinjajo s tem paragrafom, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Poročevalec Klun:

(Bere § 3. iz priloge 32. — Ließt den § 3 aus der Beilage 32.)

(Obvelja. — Angenommen.)

(Bere § 4. iz priloge 32. — Ließt den § 4 aus der Beilage 32.)

(Obvelja. — Angenommen.)

(Bere § 5. iz priloge 32. — Ließt den § 5 aus der Beilage 32.)

(Obvelja. — Angenommen.)

(Bere § 6. iz priloge 32. — Ließt den § 6 aus der Beilage 32.)

(Obvelja. — Angenommen.)

(Bere § 7. prvi odstavek iz priloge 32. — ließt den ersten Absatz des § 7 aus der Beilage 32.)

Kar se tiče tega § 7. je sklenil finančni odsek, da odpade drugi odstavek vladnega načrta, ki se glasi:

«Kadar se deželno šolsko oblastvo in deželni odbor ne moreta zjediniti, določi merilo naučni minister.»

«Wird eine Einigung zwischen der Landes Schulbehörde und dem Landesauschusse nicht erzielt, bestimmt den Maßstab der Unterrichts-Minister.»

Finančni odsek je mislil, da ne gre, da bi naučni minister določeval, o čemer imata določevati avtonomna organa. Tudi lani se je bil izpustil ta odstavek, in kakor se vidi iz ministerskega dopisa, se vlada nad tem ne spodtika.

Deželni predsednik baron Winkler:

Prav hvaležen sem visokemu zboru, da je blagovolil sprejeti prvih 6 paragrafov načrta postave, ki je v razpravi, in hvaležen bi bil tudi, ako bi se zajedno § 7. sprejel nespremenjen, namreč ne samo prvi odstavek tega paragrafa, ampak tudi drugi, ker se mi vender dozdeva potreben in utrjen. Prvi odstavek določuje namreč, da ngrade in odškodnine za pot izmeri za vsak slučaj posebej deželno šolsko oblastvo, zaslisavši poprej okrajno šolsko oblastvo, po posebnem merilu, dogovorjenem z deželnim odborom. Torej se morata dogovoriti deželni šolski svet in deželni odbor. Nadejati se je, da se bodeta dogovorila, pa vender se lahko pripeti včasih, da ne bi bilo mogoče doseči dogovora, in potem bi stvar ostala nejasna, ker bi se ne vedelo, kdo naj bi jo odločil, namreč ali naučni minister ali kdo drugi. Zvoljo jasnosti je drugi odstavek potreben, in hvaležen bi bil visokemu zboru, ako bi sprejel tudi drugi odstavek.

Pandeshauptmann:

Zum Worte hat sich gemeldet Se. Excellenz der Herr Abgeordnete Baron Schwegel.

Abgeordneter Excellenz Baron Schwegel:

Der verehrte Herr Berichtstatter hat in seiner Ausföhrung den großen Wert betont, welchen wir auf die Sanctionirung des in Verhandlung stehenden Gesetzeswurfes legen müssen. Ich theile vollkommen diese seine Anschauung und wünsche lebhaft, daß das Gesetz, welches einem tiefempfundenen Bedürfnisse entsprechen wird, sobald als möglich in Wirksamkeit treten möge. Die Erfahrung der Nichtsanctionirung des Gesetzes in der vom hohen Hause im vorigen Jahre angenommenen Fassung hat den Herrn Berichtstatter bestimmt, bezüglich des § 5 jenen Anforderungen zu entsprechen, welche von Seite der hohen Regierung gestellt wurden, damit das Gesetz der Allerhöchsten Sanction unterbreitet werden könne. Er war mit etwas einverstanden, womit wir im vorigen Jahre nicht einverstanden waren, daß nämlich die Entscheidung über die Systemisirung von Religionslehrerstellen, sowie über die Frage, ob die Religionslehrer mit einer Remuneration oder mit festen Bezügen angestellt werden, in letzter Linie von der Landes Schulbehörde zu fällen sei, während wir im vorigen Jahre am Principe festhielten, daß diese Entscheidung nur im vollen Einverständnisse zwischen der autonomen Landesbehörde, der confessionellen Oberbehörde und der Landes Schulbehörde gefällt werde. Auch in diesem Punkte befinde ich mich mit dem verehrten Herrn Berichtstatter

heute im vollen Einverständnisse, und ich glaube, daß wir recht daran thun, den Entwurf mit dem Artikel 5 in der veränderten, heute von uns angenommenen Fassung der hohen Regierung behufs Erwirkung der Allerhöchsten Sanction zu unterbreiten. Bezüglich der beantragten Fassung des § 7 aber divergieren unsere Anschauungen. Zwischen dem § 5 und dem § 7 besteht nach meiner Ansicht ein inniger Zusammenhang, und dieser Zusammenhang ist im vorigen Jahre von uns auch ganz klar betont und festgehalten worden. Weil im vorigen Jahre im Artikel 5 das Princip aufgestellt wurde, daß bezüglich der Systemisirung von Religionslehrerstellen alle drei Factoren: die Landes Schulbehörde, die confessionelle Oberbehörde und die autonome Landesbehörde, das entscheidende Votum zu fällen haben, ist dieses Princip auch im Artikel 7, wo es sich um die Bestimmung von Remunerationen und Wegentschädigungen handelt, beibehalten worden. Es ist also eine logische Consequenz des Gesetzgebungsactes des hohen Landtages, daß er, wenn er seine vorjährige Beschlusfassung bezüglich des Artikels 5 ändert, dieselbe auch bezüglich des Artikels 7 ändere. Der Hinweis darauf, daß der Fall nicht ausgeschlossen sei, daß zwischen der Landes Schulbehörde und dem Landesauschusse Differenzen obwalten könnten, dieser Hinweis allein schon müßte uns bestimmen, eine Lücke, die das Gesetz in der vom Finanzauschusse beantragten Fassung enthält, auszufüllen, und dies kann nur dadurch geschehen, daß eine Instanz bestimmt wird, welche in letzter Linie die Entscheidung zu fällen hätte, wenn eine Einigung zwischen dem Landes Schulrathe und dem Landesauschusse nicht zustande käme. Diese Lücke besteht nach der heute beantragten Fassung des Artikels 7, sie bestand aber im vorigen Jahre nicht, weil wir damals die autonome Bestimmung der Landes Schulbehörde als oberstes Princip festgehalten haben. Nachdem wir in einem Punkte dieses Princip aufgehoben haben, müssen wir folgerichtig uns dafür entscheiden, auch bezüglich des zweiten Punktes das Princip fallen zu lassen, und den Artikel 7 in der von der hohen Regierung beantragten Fassung zum Beschlusse zu erheben.

Ich würde es demnach für ebenso zweckmäßig und im Interesse der raschen Durchführung des Gesetzes gelegen, als auch in der Natur der Sache begründet erachten, daß das zweite Alinea des § 7 in der Fassung der Regierungsvorlage angenommen werde. Ich kann mir nicht denken, daß wir auf die selbständige Bestimmung der autonomen Landesbehörde in Sachen der Remunerationen und Wegentschädigungen ein besonderes Gewicht legen sollten, nachdem wir in Sachen der Anstellung und Systemisirung auf diese selbständige Bestimmung verzichtet haben.

Im Interesse des raschen Zustandekommens des Gesetzes, und damit wir nicht gezwungen werden, die gleiche Gelegenheit später vielleicht nochmals zu berathen und das Inslebentreten des Gesetzes noch weiter zu verzögern, erlaube ich mir, die Wiederaufnahme des zweiten Absatzes des § 7 der Regierungsvorlage zu beantragen, welcher lautet:

«Kadar se deželno šolsko oblastvo in deželni odbor ne moreta zjediniti, določi merilo naučni minister. — Wird eine Einigung zwischen der Landes Schulbehörde und dem Landesauschusse nicht erzielt, bestimmt den Maßstab der Unterrichtsminister.»

Deželni glavar:

Želi še kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, dam gosp. poročevalcu končno besedo.

Poročevalec Klun:

Čestiti gosp. poslanec baron Schwegel vidi v § 5. in 7. nekako soglasje, katerega je treba po vladnem načrtu tudi ohraniti. Meni se pa zdí, da je med načelom, izraženim v § 5., in načelom, izraženim v § 7., bistvena razlika. V § 5. je določeno, da zistemizuje nove službe ali določuje remuneracije deželno-šolsko oblastvo, potem ko je zaslišalo deželni odbor; v § 7. pa tudi vladni načrt priznava, da ima deželni odbor tukaj večjo oblast, ker mora to merilo biti določeno ne od deželnega šolskega oblastva, potem ko je zaslišal deželni odbor, ampak dogovorno z deželnim odborom. Obe oblastvi ste torej tukaj enaki in delate pogodbeno to merilo. Ako se ne morete med seboj dogovoriti, bi bilo sicer res treba nekako iskati druge oblasti, katera bi v teh slučajih vmes posegala, ali jaz mislim, gospôda moja, da prvič ne bode lahko prišlo do tega, da bi se deželni šolski svét in deželni odbor za par grošev — za več tako ne bode slo — ne mogla sporazumeti, drugič pa nikakor ne morem ministru priznavati pravice, da bi, ako se te dve oblastvi ne morete sporazumeti, odločeval ravno on. Iščite, če hočete, kako drugo oblast, ali naučnemu ministru jaz v tem načelnem vprašanji ne morem priznavati pravice, da je nekako nad obema oblastvema. Ne deželni šolski svét, ne deželni odbor nista cesarski, ampak avtonomni oblastvi, kajti tudi deželni šolski svét je po mojem mnenji avtonomno oblastvo, ne pa cesarsko, dasiravno ima naslov «c. kr. šolski svét». Gledé tacih oblastev pa vendar ne moremo dajati ministru pravice, da bi nad njima stal; ako bi pa bilo že treba za par grošev posebnega dogovora, naj ona izvolita posebno deputacijo, da se sporazumeta med seboj. Jaz pa se hočem strogo držati načela, da varujem deželnemu odboru njegovo pravico, zato priporočam, da izpustimo drugi odstavek § 7. vladnega načrta.

Deželni glavar:

Prestopimo k glasovanju. Gledé prvega odstavka § 7., kakor je tiskan v vladni predlogi, in kakor ga nasvetuje tudi finančni odsek, ni nasprotja in prosim gospode, ki ga potrdé, naj blagovolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sedaj bodemo glasovali o predlogu gosp. poslanca barona Schwegel-na, kateri sega na vladno predlogo nazaj in meri na to, da se sprejme tudi drugi odstavek § 7. po vladnem načrtu. Prosim gospode, ki so za ta predlog, naj blagovolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog dobil je večino glasov.

Prosim gosp. poročevalca, da prebere § 8.

Poročevalec Klun:

(Bere § 8. iz priloge 32. — Liest den § 8. aus der Beilage 32.)

(Obvelja. — Angenommen.)

Kar se tiče § 9. mi je omenjati, da je § 9. vladne predloge sicer nespremenjen ostal, da smo ga pa delili v dva paragrafa. Prvi odstavek vladnega načrta je § 9. in drugi odstavek § 10.

§ 9. se glasi (bere — liest):

«Ta zakon stopi v veljavnost z začetkom prvega solnčnega leta, ki pride, potem ko se zakon razglasi. S tem časom izgube zajedno svojo veljavnost določila dozdanjih dotičnih predpisov, ki se ne strinjajo s tem zakonom.

Dieses Gesetz tritt mit Beginn des auf die Kundmachung nächstfolgenden Solarjahres in Wirksamkeit. Mit diesem Zeitpunkte treten zugleich die mit diesem Gesetze nicht im Einklange stehenden Bestimmungen der bisherigen einschlägigen Vorschriften außer Kraft.»

(Obvelja. — Angenommen.)

§ 10. se glasi (bere — liest):

«Mojemu ministru za bogočastje in uk je naročeno, zvršiti ta zakon.

Mein Minister für Cultus und Unterricht ist mit der Durchführung dieses Gesetzes beauftragt.»

(Obvelja. — Angenommen.)

Naslov zakona v vladni predlogi je napačno tiskan in se ima glasiti, kakor v prilogi 36., torej (bere — liest):

« Zakon

z dne ,
veljaven za vojvodino Kranjsko, s katerim se izdajajo na podstavi zakona z dne 17. junija 1888. l., drž. zak. št. 99, določila o oskrbovanji in plačilu za verski pouk po javnih ljudskih šolah.

Geſetz

vom ,
wirksam für das Herzogthum Krain, mit welchem auf Grund des Gesetzes vom 17. Juni 1888, R. G. B. Nr. 99, Bestimmungen über die Beforgung und Entlohnung des Religionsunterrichtes an den öffentlichen Volksschulen getroffen werden.»

V slovenskem tekstu ste se namreč za besedo «določila o» pridejali besedi «oskrbovanji in» in v nemškem tekstu za besedo «die», besedi «Beforgung und».

Uvod se glasi (bere — liest):

«S pritrditvijo deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem takó:

Mit Zustimmung des Landtages Meines Herzogthumes Krain finde Ich anzuordnen wie folgt:»

Deželni glavar:

Sedaj glasujemo o naslovu in uvodu zakona, in prosim gospode, ki pritrde naslovu in uvodu, kakor ga je prečital gosp. poročevalec, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Poročevalec Klun:

Predlagam tretje branje.

Deželni glavar:

Želi kdo formalno govoriti k predlogu gospoda poročevalca?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, prestopimo k glasovanju, in prosim gospode, ki pritrde temu načrtu zakona v celoti, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

S tem je sprejet tudi prvi predlog finančnega odseka, ki se glasi:

«1. Načrt zakona, s katerim se vravnava oskrbovanje in plačilo za verski pouk po javnih ljudskih šolah, se odobruje. — 1. Der Gesetzentwurf über die Beförderung und Entlohnung des Religionsunterrichtes an den öffentlichen Volksschulen wird genehmiget.»

Prosim gospoda poročevalca, da prebere drugi predlog.

Poročevalec Klun

(bere — liest):

«2. Deželnemu odboru se naroča, da temu zakonu izprosi Najvišje potrjenje. — Der Landesaussschuß wird beauftragt, die Allerhöchste Sanction dieses Gesetzes zu erwirken.»

(Obvelja. — Angenommen.)

S tem je rešena tudi marg. št. 4., § 8. letnega poročila, katero naj visoki zbor vzame na znanje.

(Obvelja. — Angenommen.)

5. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu zaklada učiteljskih penzij za leto 1890. (k prilogi 15.); in o § 8. letnega poročila, marg. št. 4.

5. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Vorschlag des Lehrerpensionsfonds pro 1890 (zur Beilage 15); und über § 8 des Rechnungsbereiches, Marg. Nr. 4.

Poročevalec Klun:

Predno preidem k posameznim številkam učiteljsko-penzijskega zaklada, zdi se mi potrebno, da rešimo nekatere peticije, ki so s to zadevo v zvezi in na katere se je treba pri penzijskem zakladu ozirati. Dotične peticije so:

Prošnja Magdalene Kratochwill, učiteljske udove v Kočevski Reki, za podporo. — Gesuch der Magdalena Kratochwill, Lehrerswitwe in Rieg, um eine Geldaushilfe.

Poročevalec Klun:

Prva je prošnja učiteljske udove Magdalene Kratochwill, ki dobiva miloščine v znesku 100 gold. na leto, ker njen mož ni bil toliko časa učitelj, da bi bila mogla dobiti postavno pokojnino. Zapustil ji je pa 5 otrok. Gotovo je vsem gospodom znano, da je teško udovi s 100 gold. na leto brez vsacega družega za služka, preživiti sebe in družino peterih otrok. Ta udova vložila je prošnjo do okrajnega šolskega sveta, naj ji izprosi kako podporo, in dotično prošnjo je poslal deželni šolski svet deželnemu odboru, ki jo je predložil visokemu zboru. Deželni šolski svet predlaga, dati ji miloščino 50 gold. enkrat za vselej.

Finančni odsek se je pridružil temu nasvetu in predlaga:

Visoki zbor naj sklene:

«Učiteljevi udovi Magdaleni Kratochwill se za l. 1890. dovoli iz penzijskega učiteljskega zaklada enkratna podpora 50 gold.»

(Obvelja — Angenommen.)

Prošnja Filomene Vidmar, učiteljske udove v Ljubljani, za miloščino. — Gesuch der Philomena Vidmar, Lehrerswitwe in Laibach, um eine Gnadengabe.

Poročevalec Klun:

Filomena Vidmar, učiteljska udova, je bila dobila miloščine 100 gold. za tri leta iz učiteljskega pokojninskega zaklada. Kerta obrok sedaj poteče, je treba podaljšati to miloščino za daljna 3 leta. Finančni odsek je bil mnenja, da ni nobenega uzroka, to miloščino tej učiteljski udovi ustavljati ter nasvetuje, da se ji podaljša za daljna 3 leta. Prošnja meri tudi na to, da bi se ta miloščina pomnožila, ali temu drugemu delu prošnje finančni odsek ni mogel pritrčiti.

Finančni odsek torej predlaga.

Visoki zbor naj sklene:

«Učiteljevi udovi Filomeni Vidmar se miloščina letnih 100 gold. za daljna tri leta podaljša.»

(Obvelja. — Angenommen.)

Prošnja Matilde Kokalj, učiteljske udove, za pokojnino, oziroma miloščino. — Gesuch der Mathilde Kokalj, Lehrerswitwe, um Pension, respective Gnadengabe.

Poročevalec Klun:

V enakem položaji nahaja se Matilda Kokalj — kateri tudi letos poteče miloščina, in finančni odsek je sklenil, da se tudi nji podaljša za 3 leta.

Finančni odsek predlaga:

Visoki deželni zbor naj sklene:

«Učiteljevi udovi Matildi Kokalj se miloščina letnih 100 gold. iz učiteljskega penzijskega zaklada za daljna tri leta podaljša.»

(Obvelja. — Angenommen.)

Prošnja Marije Novak, učiteljske sirote v Smihelu, za miloščino. — *Gesuch der Marie Novak, Lehrerswaise in St. Michael, um eine Gnadengabe.*

Poročevalec Klun:

Marija Novak, učiteljska sirota po učitelju Novaku v Smihelu pri Novem mestu, je vložila letos prošnjo za miloščino. Novak je zapustil 3 hčere, katerih dve si same služite svoj vsakdanji kruh, tretja pa je, kakor potrjuje zdravniško pričalo, bolehná. Pričalo pravi, da ji gnjijejo kosti v boku in da je videti jetična in ne bode dolgo živela. Gledé na to, da si njeni sestri služite kruh, ona pa tega ne more, nasvetuje finančni odsek miloščino po 50 gold. za tri leta.

Finančni odsek predlaga:

Visoki deželni zbor naj sklene:

«Učiteljevi siroti Mariji Novak se dovoli miloščine letnih 50 gold. iz učiteljskega penzijskega zaklada za tri leta, pričenshi s 1. januarjem 1890.»

(Obvelja. — *Angenommen.*)

Prošnja Mateja Prašnikar-ja, bivšega učitelja v Podkrajju, za podporo. — *Gesuch des Matthäus Prašnikar, gewes. Lehrers in Podkraj, um eine Unterstützung.*

Poročevalec Klun:

Učitelj Matej Prašnikar je dolgo časa služil kot provizoričen učitelj, ko je pa opesal, ni dobil pokojnine, ampak samo miloščino letnih 60 gold. On ima dve hčeri, ki ste omoženi z delavci in zato se ne more od njih nadejati nikake podpore. Žena mu je jako oslabela, in tudi on je star že 74 let. S 60 gold. na leto dva stara človeka ne moreta lahko živeti, zato se je obrnil s prošnjo za podporo do okrajnega šolskega sveta, od kterega je po deželnem šolskem svetu prošnja prišla do visocega zbora. Deželni šolski svet predlaga podporo iz navedenih razlogov, in finančni odsek se je pridružil njegovim razlogom ter predlaga:

Visoki deželni zbor naj sklene:

«Učitelju Mateju Prašnikarju se za l. 1890. dovoli enkratna podpora 40 gold. iz učiteljskega penzijskega zaklada.»

(Obvelja. — *Angenommen.*)

Prošnja Ivana Zarnik-a, upokojenega učitelja v Nevljeh, za zvišanje pokojnine. — *Gesuch des Johann Zarnik, pensionirten Lehrers in Neul, um Erhöhung der Pension.*

Prošnja Helene Zarnik, soproge upokojenega učitelja Ivana Zarnika, v Vrhpoljju, za podporo. — *Gesuch der Helena Zarnik, Wittin des pens. Lehrers Johann Zarnik, in Oberfeld um Unterstützung.*

Poročevalec Klun:

Ti prošnji ste v tesni zvezi in torej skupno o njih poročam. Ivan Zarnik je bil zaradi bolezní na umu upokojen. Pokojnina znaša 202 gold. 50 kr. na leto, sedaj pa prosi, da bi se mu povišala. Deželni šolski svet predlaga, da bi se mu zvišala pokojnina na 300 gold., ker je bolehen in z dosedanjo ne more shajati. Ali razmere so drugačne, kakor jih prošnja navaja. On je bolan na umu in se ob deželnih troških vzdržuje v blaznici. Celo pokojnino pa dobiva njegova žena, da ona in njena edina hči od nje živite. Za toliko časa, da je učitelj Zarnik v blaznici in dežela zanj plačuje, bi torej ne bilo prav, povikševati pokojnine, ker je prosilec preskrbljen. Če pride kdaj iz blaznice, bode prišel po mnenji finančnega odseka čas, da se bode razpravljalo vprašanje o povišanju pokojnine.

Za sedaj pa finančni odsek predlaga:

Visoki deželni zbor naj sklene:

«Prošnja učitelja Janeza Zarnika za povikšanje pokojnine se odkloni.»

(Obvelja. — *Angenommen.*)

Druga prošnja je pa prošnja njegove žene Helene Zarnik, katera toži, da je v silnih zadregah, da ima mnogo stroškov, ker je mož zmiraj bolan, in prosi, da bi jej torej deželni odbor kako podporo naklonil. Ob enem je predložila še tretjo prošnjo za svojo 11letno hčerko Stanislavo Zarnik, ki v Ljubljani obiskuje nunsko šolo in prosi zánjo vzgojevalnega doneska. Finančni odsek je mislil, da naj se prva prošnja Helene Zarnik zaradi tega ne usliši, ker dobiva celo pokojnino njenega moža, s katero vsaj za silo shaja, ker v slučajih, da bi njen mož umrl, bi gotovo ne dobila tolike pokojnine. Na drugi strani se je pa vender oziral na prošnjo Helene Zarnikove, kar se tiče njene hčere. Finančni odsek ni sicer sklenil stalne miloščine za hčer, vender pa predlaga enkratno podporo 20 gold.

Predlog finančnega odseka se glasi:

Visoki deželni zbor naj sklene:

«Heléni Zarnik se za njeno hčer Stanislavo dovoli enkratna miloščina 20 gold. za l. 1890. iz pokojninskega učiteljskega zaklada.»

(Obvelja. — *Angenommen.*)

Preidemo k proračunu zaklada učiteljskih penzij za l. 1890.; priloga 15. V razmeri, kakor se množi število šol, množi se tudi število učiteljev in vsled tega učiteljskih udov in sirot, za to vidimo iz proračuna, da se je potreščina pomnožila za okroglo 2000 gold. nasproti letošnjemu letu. Posamezno pa se razdeli potreščina takóle:

I. «Penzije za učitelje» deželni odbor predlaga z 13.700 gold. Od teh pa odpadejo penzije za 3 učitelje, namreč Arko 720 gold., Kramar 542 gold. 50 kr. in Demšar 780 gold., v skupnem znesku 2042 gold. 50 kr. Ta znesek treba je torej odšteti znesku, katerega predlaga deželni odbor, in ostalo bi še 11.657 gold. 50 kr. K tej svoti pa je prirastla pokojnina za učitelja Be-

larja v znesku 1140 gold., in torej znaša skupna potrebsčina za učiteljske penzije 12.797 gold. 50 kr. V okrogli svoti priporoča finančni odsek 12.800 gold., torej 900 gold. manj, nego predlaga deželni odbor.

II. «Za penzije učiteljskih udov» predlaga deželni odbor 5100 gold., odpade pa penzija za Mazez Jero 105 gold., torej ostane 4995 gold. K temu znesku pa priraste pokojnina za Legat Franco 200 gold., Demšar Elizo 260 gold., Andolšek Marijo 140 gold. 66 $\frac{1}{2}$ kr., in konkretalna penzija za Matildo in Ivano Kušar 66 gold. 66 $\frac{1}{2}$ kr., torej skupaj 673 gold. 33 kr. Ako se to prišteva gorenji številki, kaže se nam potrebsčina 5668 gold. in 33 kr., okroglo torej 5660 gold., in ta znesek nasvetuje finančni odsek.

III. «Za vzgojnine» nasvetuje deželni odbor 1000 goldinarjev, ali k temu prirastejo miloščine za Legat Evgena, Stankota in Albino po 30 gold., torej skupaj za 90 gold. Finančni odsek torej predlaga okroglo svoto 1100 gold.

IV. «Miloščine» predlaga deželni odbor v znesku 1900 gold. Odbiti pa je za Čuk Heleno 100 gold. in za Lenarčič Janeza 50 gold., katerih miloščine potečejo koncem leta; za podaljšanje pa nista prosila. Vsled današnjih sklepov priraste skupaj 160 gold., ker so dobili: Novak Marija 50 gold., Zarnik Stanislaja 20 gold., Prašnikar Matej 40 gold. in Magdalena Kratochwill 50 gold., skupaj 160 gold. Torej znaša ves ta znesek 1910 gold., in finančni odsek priporoča ravno to svoto 1910 gold.

V. «Za odpravnine» ostane 300 gold.

VI. «Za pogrebnine» ostane 400 gold. in

VII. «Za uradne in pisarniške potrebsčine» 50 gold.

Vsa potrebsčina znaša torej 22.220 gold., to je v primeri s potrebsčino, za letošnje leto v proračun postavljeno, več za 1820 gold.

Skupna svota, katero nasvetuje finančni odsek, znaša torej 22.220 gold.

Deželni glavlar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Prosim gospode, ki pritrde svoti potrebsčine, nasvetovani po finančnem odseku, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Poročevalec Klun:

Preidem k zakladi.

I. «Presežek gospodarjenja z zalogo solskih knjig» ostane nespremenjen 930 gold.

II. «Za šolske glóbe» postavil je finančni odsek v proračun 700 gold. enako kakor deželni odbor.

III. «Odstotni odtegljeji za penzijski zaklad» znašajo 5700 gold.

IV. «Obresti od kapitalov» 1346 gold. in

V. «Povračila» 112 gold.

Vse te svote so ostale nespremenjene, in torej znaša skupna zaklada 8788 gold. Ako se potrebsčina v znesku 22.220 gold. primerja s zakladd v znesku 8788 gold., kaže se primanjkljaj v znesku 13.432 gold., ki se ima pokriti iz deželnega zaklada.

Deželni glavlar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, prosim gospode, ki pritrde tem številkam, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Poročevalec Klun:

Pri tej priliki bi gospode opozoril na marg. št. 4., § 8. deželno-odbornskega letnega poročila. Deželni zbor je dal s sklepom iz 8. seja dné 1. oktobra 1888 deželnemu odboru nalog, naj pretresa vprašanje, ali bi ne bilo prav, učitelje zavarovati za slučaj vpokojenja pri kaki zavarovalnici, od katere bi dobivali svoje pokojnine. Deželni odbor obrnil se je do vseh večjih znanih zavarovalnih društev avstrijskih, katera so večinoma tudi na to odgovorila. Deželni odbor je izročil vse došle dopise deželnemu šolskemu svétu, ki je pa odgovoril, da bi po njegovem mnenju ne bilo dobro, zavarovati učitelje pri kakem društvu, ker bi bilo to učiteljstvu in deželi na kvar. To je naravno; društvo mora delati z dobičkom, in dežela bi imela s tem več troškov, kakor če prevzame pokojnine in preskrbnine na svoj zaklad. Vsako društvo išče dobička, v svojo kvar ne bode delalo nobeno. Finančni odsek predlaga, da se marg. št. 4., § 8. deželno-odbornskega letnega poročila vzame na znanje.

(Obvelja. — Angenommen.)

6. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Frana Bajc-a, provizijoniranega paznika deželne prisilne delalnice, za daljno dovolitev miloščine.

6. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Franz Bajc, provizionirten Zwangsarbeitshausaufsehers, um Weiterbewilligung seiner Gnadengabe.

Poročevalec ces. svétnik Murnik:

Slavni zbor! Finančnemu odseku je bila izročena prošnja Frana Bajc-a, provizijoniranega paznika deželne prisilne delalnice, v kateri prosi, da bi se mu podaljšala miloščina mesečnih 5 gold., katero je doslej užival. Svoji prošnji priložil je pričalo gospoda zdravnika Bock-a, v katerem mu ta spričuje, da se pri Bajcu zdravje še ni zboljšalo in se ni nádejati, da bi se moglo zboljšati, ker trpi «auf beiden Augen an den Endausgängen der egyptischen Augenentzündung (Trachoma), Schrumpfung der Bindehaut, Einwärtskehrung der Lider und Wimpern sowie oberflächlicher, besonders rechts sehr dichter Hornhauttrübung». Razmere so pri njem take, kot so bile prej, ubožstvo je bilo že v prejšnjih letih dokazano in finančni odsek je vsled tega sklenil nasvetovati:

Slavni zbor naj sklene:

«Franu Bajc-u, umirovljenemu pazniku prisilne delalnice, dovoljuje se za tri leta od 1. aprila 1890. l. počeni iz zaklada prisilne delalnice miloščina mesečnih 5 goldinarjev.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

7. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Frančiške Drenik za daljno dovolitev vzgojevalnih doneskov njenim trem otrokom.

7. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Frančisca Drenik um Weiterbewilligung der Erziehungsbeiträge für ihre drei Kinder.

Poročevalec ces. svetnik Murnik:

Frančiška Drenik, soproga bivšega kontrolorja v prisilni delalnici Kuniberta Drenika, prosi, naj se vzgojevalni troški, ki so se nji dovolili za čas od 1. oktobra 1887 do 1. oktobra 1890 za tri nedorasle otroke, od 1. oktobra 1890 dalje milostno podaljšajo. Frančiški Drenik se je dovolilo za njene tri otroke dné 14. oktobra 1884 miloščina kot vzgojevalni trošek za tri leta in po preteku teh treh let se je ponovila. Dné 1. oktobra 1890 poteče ta miloščina, zaradi česar se je zopet obrnila do slavnega zbora. Razmere te rodbine so itak slavnemu zboru dobro znane, financijelne razmere Frančiške Drenik se niso nič zboljšale, prej oslabele, in zaradi tega je bil finančni odsek mnenja, da bi se miloščina kot vzgojevalni donesek za njene otroke Frančiški Drenik zopet dovolila in nasvetuje:

Slavni zbor naj sklene:

«Frančiški Drenik se dovoljuje miloščina letnih 150 gold. kot vzgojevalni donesek za njene tri otroke in to za tri leta od 1. oktobra 1890, do tje 1893. l. iz zaklada prisilne delalnice.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

8. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji okrajnega cestnega odbora Senožeskega za odpis dolga 1848 gold.

8. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Bezirksstrafenausschusses von Senožeski um Abschreibung einer Schuld per 1848 fl.

Poročevalec Višnikar:

Slavni zbor! Poročati mi je v imenu finančnega odseka o prošnji okrajnega cestnega odbora Senožeskega za odpis dolga 1848 gold. Leta 1887. podrl se je precejšnji del obzidja ob Reški cesti v tako imenovani Ležeski kebli. Troški poprave znašali so 5542 gold. ter so se predplačiloma poravnali iz deželnega zaklada.

Dné 23. januarja 1888. l. sklenil je slavni zbor, da se od tega dolga 5542 gold. odpise znesek 2770 gold. in je privolil, da se ostanek 2772 gold. plača v šestih letnih obrokih po à 462 gold. iz dohodkov ondodne mitnice. Dva obroka v znesku 924 gold. sta že plačana, tako da je cestni odbor v Senožecah dolžan deželnemu zakladu še 1848 gold.

Cestni odbor prosi sedaj slavni zbor, naj ta dolg odpise in podpira prošnjo s tem, da so letos mitnico oddali samo za 804 gold. nasproti prejšnjim letom, ko je znašal zakup 1080 gold.; dalje da imajo mnogo troškov za poprave drugih cest, da je slaba letina, da bi morali, ker njim precejšnji del dohodkov mitnice odpade, napraviti naklado.

Finančni odsek je mnenja, da se tej prošnji za odpis dolga ne more ustreči, in sicer gledé na to, da je dežela že polovico troškov prevzela, da ima Senožeski okraj železnico, da ima državno cesto, da se je Reška cesta sprejela med deželne ceste in mitnico na Reški cesti plačujejo več drugi okraji, nego Senožeski, v prvej vrsti Bistriski okraj. Prošnja torej ni opravičena. Finančni odsek pa je mislil, da se okraju toliko ustreže, da se mu podaljša obrok za šest let in da se plačuje na leto 308 gold. Gledé na te razloge nasvetuje finančni odsek:

Slavni zbor naj sklene:

«Prošnji okrajnega cestnega odbora Senožeskega, da se odpise za poprave ob Reški cesti iz deželnega zaklada dano posojilo v ostalem znesku 1848 gold., se ne ustreže, pač pa dovoljuje, da se povrne ta dolg v 6. letnih obrokih po 308 gold.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

9. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Bled, da bi se hiralniški troški 399 gold. 17 kr. za Dorotejo Gogala plačali iz deželnega, oziroma hiralničnega zaklada.

9. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Gemeinde Bleds um Uebernahme der Sichenhauskosten per 399 fl. 17 kr. für Dorothea Gogala auf den Landes-, beziehungsweise Sichenfond.

Poročevalec Detela:

Slavni zbor! Čast mi je poročati v imenu finančnega odseka o prošnji občine Bled, da bi se oskrbovalni troški po, dné 14. junija 1888 umrli hiralki Doroteji Gogala v znesku 399 gold. 17 kr. prevzeli na deželni hiralnični zaklad. V tej prošnji poudarja županstvo, da se je prejšnji župan branil, da bi se prevzela omenjena Doroteja Gogala v hiralnico, ali ugovarjalo se je, da se bodo troški plačali iz premoženja 400 gold., katero ima dotična hiralka. Zatorej je občina opustila, vzeti jo iz hiralnice. Po smrti Doroteje Gogala dobila je pa občina plačilni nalog, da ima plačati 399 gold. 17 kr. Županstvo je torej mnenja,

da, ker ženska ni bila po krivdi županstva v hiralnici, nima plačati teh stroškov, in prosi, naj se prevzamejo na hiralnični zaklad. Mnenje županstva je napačno, ker se je moralo samo prepričati, ali je res, da ima dotična 400 gold. premoženja, in le v tem slučaju žensko pustiti v hiralnici. Ugovor je torej ničeven, in nikakor se ne dá sklepati, da bi bil deželni hiralniški zaklad dolžan, te troške prevzeti, tem manj, ker ni njegov namen, prevzeti take troške, in le iz interkalarov se zamore to zgoditi. Finančni odsek zaradi tega ne more nasvetovati, da bi se ustreglo prošnji občine Bled, ampak je mnenja, naj se le v slučaju, da bi interkalari hiralniškega zaklada to dopuščali, dá primerna podpora ter nasvetuje:

Slavni zbor naj sklene:

«Prošnja občine Bled, da bi se oskrbovalni troški po umrli hiralki Doroteji Gogali prevzeli na bolnišni zaklad, izroča se deželnemu odboru v rešitev.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

10. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Rovte zaradi podpore za gradnjo ceste Logatec-Rovte.

10. Mündlicher Bericht des Finanzanschlusses über die Petition der Gemeinde Gerent um Subvention für den Straßenbau Loitich-Gerent.

Poročevalec Detela:

Dalje imam poročati o prošnji občine Rovte zaradi podpore za zgradbo okrajne ceste Logatec-Rovte. Občina Rovte je prevzela del stroškov za to cestno zgradbo, ker se je zavezala nasproti cestnemu odboru, da ne bode samo postavno tlako, ampak še druga dela zvrševala. Vsled tega gré en del stroškov za delavce iz prisilne delavnice na račun te občine. Letos je delalo 34 prisiljencev, in od teh jih mora občina plačati 11. Torej so troški izdatni in občina računa, da znašajo vsega skupaj 3330 gold. Ker računi še niso končani, še ni mogoče reči, ali je to istinito, kar se navaja v prošnji ali ne, vsekako pa ima občina veliko stroškov, in zaradi tega je deželni odbor tudi že dovolil 200 gold. iz onega kredita, katerega je slavni zbor že lansko leto dovolil za zgradbo te ceste. Finančni odsek je uvaževal to prošnjo in je mnenja, da je tudi v prihodnje to občino podpirati. Ker se pa še ne vé, koliko bode znašal končni račun, se tudi ne more določiti znesek podpore. Deželni odbor bode po mnenji finančnega odseka blagohotno razloge prošnje uvaževal, ker pozna razmere te občine, katera navaja, da mora plačati vsako leto cestno doklado za okrajno cesto, akoravno dosedaj ni imela okrajne ceste. Ker ni mogoče konkretnega predloga staviti, koliko podpore naj se občini privoli, nasvetuje finančni odsek:

Slavni deželni zbor naj sklene:

«Prošnja občine Rovte za podporo k zgradbi okrajne ceste Dolenji Logatec-Rovte se izroča deželnemu odboru, kateri se pooblaščuje, dovoliti ji primerno podporo.»

(Obvelja. — Angenommen.)

11. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji okrajnega cestnega odbora Logaškega zaradi podpore za gradnjo ceste Logatec-Rovte.

11. Mündlicher Bericht des Finanzanschlusses über die Petition des Bezirksstrassenanschlusses von Loitich um Subvention für den Straßenbau Loitich-Gerent.

Poročevalec Detela:

Prošnja okrajnega cestnega odbora Logaškega zadeva ravno to cestno zgradbo, o kateri se je sedaj poročalo. Cestni odbor se sklicuje na to, da bo prihodno leto treba dodelati zadnji a čisto novi del ceste do cerkve v Rovtah — 2 km na dolgo — in prosi v to svrhu podpore 2000 gold.

V tej zadevi je treba pred vsem omeniti, da je cestni odbor Logaški k zgradbi te ceste že dobil izdatne podpore, namreč l. 1887. vsled sklepa slavnega zbora 2000 gold., l. 1888. zopet 2000 gold. in letos 1000 gold., torej 5000 gld. Izvan tega pa še posojila l. 1887. 1000 gld. in ravno tistega leta še 2000 gold., torej vkup 3000 gold. posojila. Ako se sošteta 5000 gold. podpore in 3000 gold. posojila, ima ta cestni odbor že 8000 gold. iz deželnega zaklada k zgradbi te ceste. Priznati se mora, da je to jako izdatna podpora. Skupni troški danes še niso znani, ker končni računi še niso predloženi; pa lanskega leta so znašali okoli 14000 gold., in ako se vzame, da je teh stroškov 8000 gold. plačal deželni zaklad in da dolguje cestni odbor prisilni delavnici čez 5000 gold. za prisiljence, ki so delali pri tej cesti, je vsega 13000 gold. Potemtakem cestni odbor iz svojega zaklada še prav za prav skorej nič ni donasal k zgradbi te ceste. To se pa mora priznavati, da je cestni odbor Logaški s prikladami zelo obložen, sedaj ima 25% priklade, torej tudi dosedaj ni mogel več storiti.

Finančni odsek pa vender ne more v tem slučaju posebne podpore priporočati, ker je težko, odločiti se, koliko se sme dati, dokler še ne vemo natanko, koliko bodo znašali troški. Ker ima deželni odbor pravico, iz splošnega kredita za ceste po instrukciji z dne 6. decembra 1873 cestnim odborom dajati podpore do 1000 gold., mu bode mogoče, da v ta namen podpore dovoli, ako bi bili prihodno leto troški veliki in bi jih cestni odbor ne mogel zmagati.

Finančni odsek gledé na vse te razmere ne more nasvetovati družega nego:

Slavni zbor naj sklene:

«Prošnja okrajnocestnega odbora Logaškega za podporo k zgradbi okrajne ceste Dolenji Logatec-Rovte se izroča deželnemu odboru, da jo reši v lastnem področji.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

12. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji okrajnega cestnega odbora Črnomaljskega za odpis dolga 3500 gold.

12. Mündlicher Bericht des Finanzaußschusses über die Petition des Bezirksstraßenaußschusses von Tschernembl um Abschreibung einer Schuld von 3500 fl.

Poročevalec Detela:

Finančnemu odseku je poročati o prošnji cestnega odbora Črnomaljskega, da bi se odpisal dolg 3500 gold. Omeniti mi je, da je slavni zbor v seji dne 19. januarja 1886. l. sklenil, da se od svote 7588 goldinarjev 45 krajcarjev, katero dolguje okrajni cestni odbor Črnomaljski, dolg v znesku 3500 gold. povrne v sedmih letnih obrokih po 500 gold. pričenshi z letom 1887. Slavni zbor je torej dovolil odpis dolga v znesku 4088 gold. in je odmeril jako ugodne plačilne roke po 500 gold. v sedmih letih. Že iz tega uzroka finančni odsek ne more priporočati te prošnje, ker je bil tistokrat gotovo trdni namen deželnega zbora, da se mora to, kar je dolga ostalo, tudi plačati. Tako se je tudi postopalo predlanskega leta nasproti enaki prošnji cestnega odbora Radovljskega, kateremu se je tudi odpisalo 2460 gold., in naglašalo se je, da se mora ostali dolg plačati, ter se je treba principijelno držati tega, da ne gre odpisati ostali dolg. Cestni odbor Črnomaljski, to se mora priznati, je v težavnem položaji glede vzdrževanja cest. On ima primeroma največ cest na Kranjskem vzdrževati, takó da pride na vsakega prebivalca 8 m ceste, v bogatem Ljubljanskem okraji pa na enega prebivalca le 4 m; v Črnomaljskem okraji imajo skorej vsako leto 15% priklad za cestne namene in pri vsem tem ne morejo shajati, tako da je moral deželni zbor že l. 1887., pa tudi lanskega leta podaljšati rok za plačanje omenjenega dolga, pri čem se je oziralo kolikor mogoče na razmere Črnomaljskega okraja. Da pa bi se dolg kar odpisal, tega finančni odsek ne more nasvetovati in to tem manj, ker bode moral za ceste v Črnomaljskem okraji deželni zaklad že prihodnje leto plačati precejšnjo svoto. Tako se bode n. pr. novo kategorizovana deželna cesta Grosupelj-Žuzemperk-Čermošnice-Verčice-Črnomelj-Vinica od Verčice proti Črnomelji preložila; tu bodo izdatni troški. Polovica teh troškov spada po postavi na deželni zaklad, druga pa na okrajni cestni odbor, kateri pa sam ne bode mogel to zmagati. Treba bode torej posojila iz deželnega zaklada. Pri vsem uvaževanji težavnega polo-

žaja Črnomaljskega okraja finančni odsek ne more nasvetovati, naj se dolg odpiše, ampak nasvetuje:

Slavni zbor naj sklene;

«Prošnja okrajnocestnega odbora Črnomaljskega, da se odpiše svota 3500 gold., katero dolžuje deželnemu zakladu, se odkloni.»

Poslanec Šuklje:

Ne ugovarjam nasvetu finančnega odseka in priznavam, da je načelo, ki je izraženo v tem predlogu, opravičeno. Sklicujem se pa na zadnje besede, katere je izustil gospod poročevalec in na peticijo, katero sem danes izročil v roke našega prečastitega gospoda deželnega glavarja, peticijo, ki zadeva uvrstitev cestne zveze iz Grosupljega čez Krško dolino, Žuzemperk, Čermošnice, Črnomelj, Vinico med deželne ceste, kar se je pač že z novim zakonom zgodilo, takó, da je ta odstavek peticije uže rešen ter tedaj odveč, potem pa za popravo te ceste, ki naj se vrši kolikor mogoče hitro. Črnomaljskemu okraju je ta zveza neobhodno potrebna, on nima zveze niti z glavnim mestom, dobi pa prav ugodno zvezo, ako se cesta popravi. Jaz si torej pridržujem, ko pride ona peticija na vrsto, zastopati stališče Črnomaljskega okraja, dasiravno danes ne ugovarjam predlogu finančnega odseka.

Deželni glavar:

Želi še kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Preidemo torej k glasovanju in prosim gospode, ki pritrde predlogu finančnega odseka, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Poslanec Šuklje:

Jaz nameravam slavnemu zboru danes staviti nek predlog, kateri zadeva državno užitnino in izprosil si bodem glede tega predloga, da se smatra kot nujni predlog ter obravnava v tajni seji. Ker utegne ta razprava za slučaj, da se dovoli nujnost tega predloga, dlje časa trajati, bi najpred stavil formalni predlog, da se tukaj prekine javna seja, in ako obvelja moj predlog, da se stavi vprašanje glede tajnosti te seje, kakor določuje § 11. našega deželnega reda.

Deželni glavar:

Gospodje poslanci so slišali predlog gospoda poslanca Šukljeta, kateri predlaga, naj se obravnava predlog, katerega hoče staviti, nujno v tajni seji, torej prosim, naj gospodje, ki podpirajo ta predlog, izvolijo ustati.

(Se podpira. — Wird unterstützt.)

Predlog je zadosil podprt, in s tem pretrgam javno sejo.

(Javna seja prestane ob 12¹/₄ uri in se zopet otvarja ob 3. uri popoldne. — Die öffentliche Sitzung wird um 12¹/₄ Uhr unterbrochen und um 3 Uhr Nachmittag wieder eröffnet.)

Deželni glavar:

Prosim gospoda zapisnikarja tajne seje, naj prebere sklepe.

Poslanec Višnikar

(bere — číešt):

Deželnemu odboru se naroča:

- a) udeležiti se kot ponudnik javne dražbe dné 30. oktobra, na kateri se bode oddajal užítinski zakup za davčne okraje Brdo, Vrhnika, Skofja Loka, Logatec, Senožeče, Mokronog, Trebno;
- b) stopiti v dogovor z vis. c. kr. finančnim ministerstvom v to svrho, da se deželi kranjski kar prej mogoče oddá v zakup pobiranje užítinskega davka po vsem Kranjskem, izvzemši mesto Ljubljansko.

Die Offerte des Herrn Josef Deflewa wird dem Landesauschusse zur Erledigung im Sinne des über den Antrag des Herrn Abgeordneten Suttje gefaßten Beschlusses zugewiesen.

Deželni glavar:

Prosim to sprejeti v zapisnik javne seje. In sedaj mislim, gospôda, ne boste želeli nadaljevanja seje, ampak da prestopimo k sklepu današnje seje.

Za prihodno sejo predlagam prihodni torek 29. t. m. dopoldne ob 10. uri. Na dnevni red je postaviti po opravljenem redu v prvi vrsti, kar nam je preostalo od današnjega dnevnega reda, potem utemeljevanje samostalnega predloga gospoda poslanca Hribarja in razen tega še:

(Glej dnevni red prihodnje seje. — Siehe Tagesordnung der nächsten Sitzung.)

Upravni odsek zboruje danes točno ob $\frac{1}{2}$ 6. uri zvečer; finančni odsek jutri ob 10. uri dopoldne.

Skleпам sejo.

Konec seje ob 3. uri 10 minut popoldne. — Schluss der Sitzung um 3 Uhr 10 Minuten Nachmittag.